

نشانه شناسی

و

معاینات فیزیکی برای پرستاران

تالیف:

مریم خسروی

کارشناس ارشد آموزش پرستاری

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد البرز)

سیما فرزلبان

کارشناس ارشد آموزش پرستاری

(عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان)

انتشارات موجک

سرشناسه: خسروی، مریم، ۱۳۶۰ -

عنوان و نام پدیدآور: نشانه‌شناسی و معاینات فیزیکی برای پرستاران / تألیف مریم خسروی، سیما قزلباش.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۳۲۸ ص.: مصور (رنگی)، جدول، نمودار.

شابک: ۱-۸۰-۸۷۹۹-۶۰۰-۹۷۸، ۳۵۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: پرستاری -- معاینات فیزیکی -- دستنامه‌ها

موضوع: Nursing assessment -- Handbook, manuals, etc.

موضوع: تشخیص فیزیکی -- دستنامه‌ها

موضوع: Physical diagnosis -- Handbook, manuals, etc.

شناسه افزوده: قزلباش، سیما، ۱۳۶۳ -

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ۵۵ ن خ / ۴۸

رده بندی دیویی: ۶۱۶/۰۷۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۵۴۳۵۳

انتشارات موجک

تلگرام: ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲-۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۶ - ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۳ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان: نشانه‌شناسی و معاینات فیزیکی برای پرستاران

تألیف: مریم خسروی، سیما قزلباش

طراح جلد: سیده زهرا روشنایی

مشخصات ظاهری: ۳۲۸ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: بهار ۱۳۹۷، تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال، شابک: ۱-۸۰-۸۷۹۹-۶۰۰-۹۷۸

حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۳	فصل ۱: ارتباط مؤثر با مددجو
۴	۱-۱ نحوه برقراری ارتباط مؤثر
۴	۲-۱ ارتباط کلاس و سیرکلاس
۵	۳-۱ انواع پیام‌های غیر لایه
۶	۴-۱ عناصر اصلی ارتباط
۶	۵-۱ عوامل مؤثر بر ارتباط
۷	۶-۱ فواید مهارت‌های ارتباطی برای بیمار
۷	۷-۱ فواید مهارت‌های ارتباطی برای تیم بهداشتی
۹	فصل ۲: بررسی و اخذ شرح حال
۱۰	۱-۲ واژه نامه
۱۱	۲-۲ تاریخچه سلامتی
۱۱	۳-۲ بررسی
۱۲	۴-۲ منابع داده‌ها
۱۳	۵-۲ روش‌های جمع‌آوری اطلاعات
۱۳	۶-۲ مراحل انجام مصاحبه
۱۶	۷-۲ انواع سؤالات مورد استفاده در مصاحبه

- ۱۶..... ۱-۷-۲ سؤالات باز پاسخ
- ۱۷..... ۲-۷-۲ سؤالات بسته پاسخ
- ۱۷..... ۳-۷-۲ سؤالاتی که نباید پرسیده شود
- ۱۸..... ۸-۲ نکات قابل توجه در مصاحبه
- ۱۹..... ۹-۲ ابعاد شرح حال
- ۲۰..... ۱۰-۲ اجزاء یک فرم شرح حال
- ۲۳..... ۱۱-۲ مروجی بر سیستم‌ها

فصل ۳: معاینه فیزیکی ۲۷

- ۲۸..... ۱-۳ واژه نامه
- ۳۰..... ۲-۳ معاینه فیزیکی
- ۳۰..... ۳-۳ آماده سازی بیمار
- ۳۰..... ۴-۳ آماده کردن وسایل
- ۳۲..... ۵-۳ آمادگی جسمی مددجو
- ۳۳..... ۶-۳ پوزیشن‌های مختلف در معاینه فیزیکی
- ۳۶..... ۷-۳ مشاهده
- ۳۷..... ۸-۳ لمس
- ۳۸..... ۱-۸-۳ انواع لمس سطحی و لمس عمقی
- ۳۹..... ۹-۳ دق
- ۴۱..... ۱-۹-۳ انواع صداها در دق
- ۴۱..... ۱۰-۳ سمع
- ۴۳..... ۱۱-۳ اندازه‌گیری علائم حیاتی
- ۴۳..... ۱-۱۱-۳ نبض
- ۴۴..... ۲-۱۱-۳ درجه حرارت
- ۴۴..... ۳-۱۱-۳ تنفس

- ۴۵..... ۳-۱۱-۴ فشار خون
- ۴۵..... ۳-۱۲ اندازه گیری اشباع اکسیژن شریانی

فصل ۴: معاینه سیستم پوست..... ۴۷

- ۴۸..... ۴-۱ آناتومی و فیزیولوژی پوست
- ۴۹..... ۴-۲ بررسی بیمار
- ۵۰..... ۴-۳ بررسی وضعیت سلامت پوست، مو، ناخن
- ۵۰..... ۴-۳-۱ مایل مورد نیاز برای معاینه پوست
- ۵۰..... ۴-۳-۲ بک و پیگمانتاسیون پوست
- ۵۲..... ۴-۳-۳ رنگ ریدک
- ۵۲..... ۴-۳-۴ سیانوز
- ۵۳..... ۴-۳-۵ زردی
- ۵۳..... ۴-۳-۶ اریتم
- ۵۴..... ۴-۳-۷ هیرپیگمانتاسیون و هیپوپیگمانتاسیون
- ۵۵..... ۴-۳-۸ رطوبت
- ۵۵..... ۴-۳-۹ درجه حرارت بدن
- ۵۵..... ۴-۳-۱۰ قوام
- ۵۶..... ۴-۳-۱۱ تورگور پوست
- ۵۶..... ۴-۳-۱۲ بهداشت پوست
- ۵۶..... ۴-۳-۱۳ واسکولاریته
- ۵۷..... ۴-۳-۱۴ ادم
- ۵۷..... ۴-۴ ضایعات پوستی
- ۶۰..... ۴-۵ مو
- ۶۳..... ۴-۶ ناخن
- ۶۴..... ۴-۶-۱ پارونیشیا

۶۵.....	۲-۶-۴ ناخن‌های Terry
۶۵.....	۳-۶-۴ کلاینگ انگشتان
۶۶.....	۴-۶-۴ اونیکولیز
۶۶.....	۵-۶-۴ Beau خطوط
۶۷.....	۶-۶-۴ Mees خطوط
۶۸.....	۷-۶-۴ پسوریازیس
۶۸.....	۱-۶-۴ آکه و غن

۶۹.....	فصل ۵: بررسی در و گردن
۷۰.....	۱-۵ واژه نامه
۷۱.....	۲-۵ معاینه سرو گردن
۷۱.....	۱-۲-۵ مشاهده
۷۳.....	۲-۲-۵ بررسی گردن
۷۴.....	۳-۲-۵ لمس
۷۴.....	۳-۵ معاینه غدد لنفاوی
۷۶.....	۴-۵ معاینه غده تیروئید
۷۷.....	۱-۴-۵ مشاهده
۷۷.....	۲-۴-۵ لمس
۷۷.....	۳-۴-۵ دسترسی خلفی در لمس تیروئید
۷۸.....	۴-۴-۵ دسترسی قدامی در لمس تیروئید
۷۹.....	۵-۴-۵ سمع
۷۹.....	۶-۴-۵ معاینه تراشه
۷۹.....	۵-۵ بررسی بینی
۸۰.....	۱-۵-۵ ساختمان بینی
۸۰.....	۲-۵-۵ ترشح بینی (رینوره)

- ۳-۵-۵ خون ریزی بینی یا خون دماغ ۸۱
- ۴-۵-۵ اخذ شرح حال از مددجو ۸۱
- ۶-۵-۵ لمس بینی ۸۱
- ۷-۵-۵ بررسی قسمت داخلی بینی ۸۲
- ۸-۵-۵ آسیب و شکستگی بینی ۸۲
- ۶-۵-۵ سینوس ها ۸۳
- ۱-۶-۵ عبور نور از سینوس ها ۸۴
- ۷-۵-۵ دهان و حلق ۸۶
- ۸-۵-۵ معاینه زبان و حلق ۸۷
- ۹-۵-۵ معاینه لب ها ۸۸
- ۱۰-۵-۵ دندان ها و لثه ۸۹
- ۱۱-۵-۵ موكوس دهان و لثه و گونه ها ۸۹
- ۱۲-۵-۵ معاینه زبان و کف دهان ۹۰
- ۱۳-۵-۵ کام و زبان کوچک ۹۱
- ۱۴-۵-۵ حلق و لوزه ها ۹۲
- ۱۵-۵-۵ چشم ۹۳
- ۱-۱۵-۵ بررسی بیمار ۹۵
- ۲-۱۵-۵ کاهش بینایی ۹۵
- ۳-۱۵-۵ درد چشم ۹۶
- ۴-۱۵-۵ دویینی ۹۶
- ۵-۱۵-۵ اشک ریزش یا خشکی چشم ۹۶
- ۶-۱۵-۵ ترشح ۹۶
- ۷-۱۵-۵ قرمزی چشم ۹۷
- ۸-۱۵-۵ معاینه چشم ۹۷
- ۹-۱۵-۵ پیر چشمی ۹۷

- ۹۸..... ۱۵-۵-۱۰ کاتاراکت
- ۹۸..... ۱۶-۵ ابروها
- ۹۸..... ۱۷-۵ مژه‌ها
- ۹۸..... ۱۸-۵ پلک‌ها
- ۱۰۰..... ۱۸-۵-۱ ملتحمه بولبار (قدام صلبیه)
- ۱۰۰..... ۱۸-۵-۲ ملتحمه پلکی (آستر پلک)
- ۱۰۲..... ۱۹-۵ غده اشکی
- ۱۰۲..... ۲۰-۵ قرنیه و عدسی
- ۱۰۲..... ۲۰-۵-۱ بررسی قرنیه و نظر روشنی و وضوح ساختمان
- ۱۰۳..... ۲۰-۵-۲ آزمون رفلکس قرینه
- ۱۰۴..... ۲۱-۵ بررسی مردمک
- ۱۰۴..... ۲۱-۵-۱ مردمک
- ۱۰۴..... ۲۱-۵-۲ بررسی واکنش مردمک‌ها به نور
- ۱۰۶..... ۲۱-۵-۳ واکنش مردمک‌ها به تطابق
- ۱۰۷..... ۲۲-۵ عنبیه
- ۱۰۷..... ۲۳-۵ حرکات خارجی چشم
- ۱۰۸..... ۲۴-۵ آزمون پوشش، عدم پوشش
- ۱۰۹..... ۲۵-۵ بررسی میدان‌های بینایی
- ۱۱۰..... ۲۶-۵ حدت بینایی
- ۱۱۲..... ۲۷-۵ آزمون دید عملی
- ۱۱۳..... ۲۸-۵ معاینه چشم به وسیله افتالموسکوپ
- ۱۱۵..... ۲۹-۵ ارزیابی رفلکس قرمز
- ۱۱۵..... ۳۰-۵ معاینه ته چشم یا دیسک اپتیک
- ۱۱۶..... ۳۱-۵ بررسی گوش‌ها و شنوایی
- ۱۱۹..... ۳۲-۵ کاهش شنوایی

۱۲۰	 ۳۳-۵ سرگیجه
۱۲۱	 ۳۴-۵ وزوز گوش
۱۲۱	 ۳۵-۵ ترشح از گوش
۱۲۲	 ۳۶-۵ گوش درد
۱۲۲	 ۳۷-۵ خارش گوش
۱۲۲	 ۳۸-۵ معاینه گوش
۱۲۲	 ۱-۳۸-۵ مشاهده
۱۲۶	 ۲-۳۸-۵ لمس
۱۲۶	 ۳۹-۵ بررسی حدت شنوایی

فصل ۶: معاینه قفسه صدری و ریه‌ها ۱۳۱

۱۳۲	 ۱-۶ واژه نامه
۱۳۳	 ۲-۶ قفسه صدری و ریه‌ها
۱۳۳	 ۳-۶ تعیین محل یافته‌ها روی قفسه سینه
۱۳۵	 ۴-۶ ریه‌ها (شیارها و لوب‌ها)
۱۳۷	 ۵-۶ شکل و اندازه قفسه سینه
۱۳۹	 ۶-۶ معاینه قفسه سینه و ریه‌ها
۱۳۹	 ۱-۶-۶ بررسی بیمار
۱۴۱	 ۷-۶ وسایل و شیوه معاینه
۱۴۲	 ۸-۶ مشاهده
۱۴۵	 ۹-۶ لمس
۱۴۶	 ۱-۹-۶ لرزش لمسی
۱۴۹	 ۱۰-۶ دق
۱۵۰	 ۱-۱۰-۶ دق دامنه نوسان دیافراگماتیک
۱۵۱	 ۱۱-۶ سمع

- ۱۵۲ ۱-۱۱-۶ صداهای طبیعی ریه
- ۱۵۳ ۲-۱۱-۶ صداهای غیر طبیعی ریه

فصل ۷: معاینه قلب و عروق ۱۵۵

- ۱۵۶ ۱-۷ واژه نامه
- ۱۵۹ ۲-۷ بررسی قلب، اخذ تاریخچه پرستاری
- ۱۶۰ ۳-۷ درد قفسه سینه
- ۱۶۱ ۴-۷ سوزش و سوزش نفس
- ۱۶۲ ۵-۷ نواحی پرکاردیوم
- ۱۶۴ ۶-۷ معاینه قلب
- ۱۶۵ ۱-۶-۷ مشاهده
- ۱۶۶ ۲-۶-۷ لمس و مشاهده ناحیه اپیکال
- ۱۶۷ ۷-۷ سمع قلب
- ۱۶۹ ۸-۷ سوفل قلبی
- ۱۷۱ ۹-۷ بررسی سیستم عروقی
- ۱۷۱ ۱۰-۷ معاینه عروقی
- ۱۷۱ ۱۱-۷ فشار خون
- ۱۷۵ ۱۲-۷ شریان کاروتید
- ۱۷۶ ۱۳-۷ بررسی وریدهای ژگولار
- ۱۸۱ ۱۴-۷ دستگاه لنفاوی و غدد لنفی

فصل ۸: معاینه شکم ۱۸۳

- ۱۸۴ ۱-۸ واژه نامه
- ۱۸۵ ۲-۸ معاینه شکم
- ۱۸۸ ۳-۸ درد

۱۸۹	۴-۸ تهوع و استفراغ
۱۸۹	۵-۸ تغییر در اجابت مزاج
۱۹۱	۶-۸ مشاهده
۱۹۲	۷-۸ سمع
۱۹۳	۸-۸ سمع شکم از نظر صداهای عروقی
۱۹۴	۹-۸ سمع شکم از نظر صداهای مالشی
۱۹۴	۱۰-۸ دق شکم
۱۹۵	۱۱-۸ اندازه گیری حدود کبد
۱۹۶	۱۲-۸ لمس شکم
۱۹۹	۱۳-۸ لمس کبد
۲۰۰	۱۴-۸ لمس طحال
۲۰۲	۱۵-۸ لمس کلیه
۲۰۲	۱۶-۸ ارزیابی حساسیت کلیه
۲۰۳	۱۷-۸ مانورهای تشخیص آسیت
۲۰۳	۱۸-۸ تست شیفت مایته
۲۰۴	۱۹-۸ آزمایش موج مایع
۲۰۴	۲۰-۸ تشخیص یک عضو یا توده در شکم دچار آسیت با نوت (ن)
۲۰۵	۲۱-۸ بررسی آپاندیسیت
۲۰۶	۲۲-۸ علامت روزینگ در آپاندیسیت
۲۰۶	۲۳-۸ علامت حساسیت بازگشتی در آپاندیسیت
۲۰۶	۲۴-۸ علامت پسواس
۲۰۷	۲۵-۸ علامت اوبتوراتور
۲۰۸	۲۶-۸ حساسیت بیش از حد پوستی
۲۰۸	۲۷-۸ ارزیابی کله سیستمیت

۲۰۹	فصل ۹: سیستم اسکلتی عضلانی
۲۱۰	۱-۹ واژه نامه
۲۱۰	۲-۹ اصطلاحات مربوط به حرکات مفاصل
۲۱۳	۳-۹ دفورمیتی های شایع سیستم عضلانی و اسکلتی
۲۱۵	۴-۹ درد
۲۱۵	۵-۹ ضعف
۲۱۶	۶-۹ دفورمیتی و محدودیت حرکات
۲۱۶	۷-۹ خشکی یا سفتی مفصل
۲۱۷	۸-۹ صدا کردن مفصل
۲۱۷	۹-۹ قرمزی و تورم
۲۱۷	۱۰-۹ تغییرات حسی
۲۱۷	۱۱-۹ معاینه سیستم عضلانی اسکلتی
۲۱۸	۱۲-۹ مصاحبه
۲۱۸	۱۳-۹ مشاهده
۲۱۸	۱۴-۹ لمس
۲۲۰	۱۵-۹ قدرت و تون عضلانی
۲۲۳	۱۶-۹ تست لازک
۲۲۴	۱۷-۹ آزمون فالن
۲۲۵	۱۸-۹ آزمون تینل
۲۲۵	۱۹-۹ تست توماس
۲۲۶	۲۰-۹ تست مک موری
۲۲۶	۲۱-۹ تست آلیس یا گالزی
۲۲۷	۲۲-۹ تست ترندلنبرگ
۲۲۸	۲۳-۹ علامت کشویی
۲۲۸	۲۴-۹ تست بالوتمان

فصل ۱۰: معاینه سیستم عصبی ۲۲۹

۱-۱۰ واژه نامه ۲۳۰

۲-۱۰ سیستم عصبی ۲۳۲

۳-۱۰ سردرد ۲۳۲

۴-۱۰ از دست دادن هوشیاری ۲۳۳

۵-۱۰ تغییرات وضعیت هوشیاری ۲۳۳

۶-۱۰ اختلالات بینایی ۲۳۳

۷-۱۰ سرگیجه ۲۳۴

۸-۱۰ اختلالات راه رفتن ۲۳۴

۹-۱۰ ترمور (لرزش) ۲۳۴

۱۰-۱۰ گزگز کردن ۲۳۵

۱۱-۱۰ درد ۲۳۵

۱۲-۱۰ ارزیابی وضعیت عقلانی ۲۳۵

۱۳-۱۰ وضعیت هوشیاری ۲۳۶

۱۴-۱۰ مقیاس کمای گلاسکو ۲۳۶

۱۵-۱۰ عملکرد ذهنی (محاسبه و ظرفیت توجه) ۲۳۷

۱۶-۱۰ حافظه ۲۳۸

۱۷-۱۰ حافظه فوری ۲۳۸

۱۸-۱۰ حافظه اخیر ۲۳۸

۱۹-۱۰ حافظه دور ۲۳۸

۲۰-۱۰ جهت یابی ۲۳۹

۲۱-۱۰ تکلم و زبان ۲۳۹

۲۲-۱۰ آفازی گلوبال ۲۴۰

۲۳-۱۰ آفازی حرکتی بروکا (بیانی) ۲۴۰

۲۴۰	 ۲۴-۱۰ آفازی حسی ورنیکه (دریافتی)
۲۴۱	 ۲۵-۱۰ آفازی آنومیک
۲۴۱	 ۲۶-۱۰ آفازی هدایتی
۲۴۲	 ۲۷-۱۰ خلق
۲۴۲	 ۲۸-۱۰ تفکر و ادراک
۲۴۲	 ۲۹-۱۰ معاینات اعصاب جمجمه‌ای
۲۴۷	 ۳۰-۱۰ رن‌اکسرها
۲۴۹	 ۳۰-۱۰ رفلکس تاندون دوسر (C5 و C6)
۲۴۹	 ۳۰-۱۰ رفلکس تاندون سه سر (C7 و C8)
۲۴۹	 ۳۰-۱۰ رن‌اکس رادیال (C3, C6)
۲۴۹	 ۳۰-۱۰ رفلکس باتلر یا زنبیلی (L2, L3)
۲۴۹	 ۳۰-۱۰ رفلکس آشیل یا مچ پا (S1, S2)
۲۵۰	 ۳۰-۱۰ رفلکس انقباض شکمی (T8, T9, T10, T11, T12)
۲۵۰	 ۳۰-۱۰ رفلکس کف پایي (S1, L5) (بابنسکی)
۲۵۱	 ۳۱-۱۰ بررسی سیستم حرکتی
۲۵۲	 ۳۲-۱۰ حرکات متناوب سریع
۲۵۲	 ۳۳-۱۰ حرکات نقطه به نقطه
۲۵۴	 ۳۴-۱۰ تست رومبرگ
۲۵۵	 ۳۵-۱۰ قدم زدن پاشنه-پنجه
۲۵۶	 ۳۶-۱۰ وضعیت حسی
۲۵۷	 ۳۷-۱۰ لمس سطحی
۲۵۹	 ۳۸-۱۰ درک سه بعدی

فصل ۱۱: معاینات پستان و سیستم تناسلی ۲۶۱

۱-۱۱ بررسی پستان ۲۶۲

۲۶۴	۲-۱۱ توده یا تورم
۲۶۴	۳-۱۱ درد
۲۶۵	۴-۱۱ ترشح از نوک پستان
۲۶۵	۵-۱۱ تغییر پوست پستان
۲۶۵	۶-۱۱ معاینه پستان زنان
۲۶۶	۱-۶-۱۱ مشاهده
۲۶۷	۲-۶-۱۱ لمس نیپل‌ها
۲۶۷	۳-۶-۱۱ لمس پستان
۲۶۹	۴-۶-۱۱ ناحیه آگزیلاری
۲۶۹	۵-۶-۱۱ لمس سرها، حفاوی ناحیه آگزیلاری
۲۷۰	۷-۱۱ معاینه پستان در مردان
۲۷۱	۸-۱۱ بررسی سیستم تناسلی زنان
۲۸۵	۹-۱۱ معاینه سیستم تناسلی مردان
۲۸۸	۱۰-۱۱ معاینه دستگاه تناسلی مردان
۲۸۹	۱-۱۰-۱۱ مشاهده
۲۹۵	۱۱-۱۱ معاینه رکتوم و آنوس
۲۹۵	۱-۱۱-۱۱ مشاهده
۲۹۶	۲-۱۱-۱۱ لمس مقعد و رکتوم
۲۹۶	۳-۱۱-۱۱ لمس غده پروستات
۲۹۷	۱۲-۱۱ طبقه‌بندی پروستات

۳۹۹	ضمائم
۳۰۰	نتایج طبیعی تست‌های آزمایشگاهی
۳۰۸	علائم بالینی

۳۲۷ منابع

۳۲۷ منابع فارسی

۳۲۷ منابع انگلیسی

www.ketab.ir

پیشگفتار

سپاس بی‌پایان به درگاه خداوندی که توان اندیشیدن، نگارش، شور و شوق فراگیری علم و دانش را به ما ارزانی داشت. پروردگار یکتایی که به انسان قدرت تفکر و تعلق عنایت فرمود و چراغ دل انسان را به نور علم و دانش روشن نمود.

خداوند بزرگ را شاکریم که به ما توانایی تالیف و تدوین این کتاب را عطا فرمود. کتاب حاضر بر اساس سرفصل واحد درسی بررسی وضعیت سلامت مقطع کارشناسی پرستاری و نشانه‌شناسی و معاینه فیزیکی فوری، های پزشکی و کارشناسی مامایی تدوین شده است. هدف از تهیه این کتاب کمک به این گروه از دانش‌ویان و کلیه کسانی است که در حیطه مراقبت از بیماران در بیمارستان و مراکز درمانی مشغول فعالیت هستند. اما است این اثر مفید واقع شود و بتواند سهمی در بالندگی اهداف علمی دانش پرستاری، فوریت پزشکی و مامایی و سایر گروه‌ها ایفا کند.

با وجود تمام تلاشی که در تالیف این کتاب به عمل آمده است، بی‌شک این اثر خالی از اشکال نیست لذا از صاحب‌نظران، اساتید محترم و دانشجویان عزیز تقاضا می‌شود تا با ارسال نظرات اصلاحی خود ما را بهبود کیفیت کتاب و رفع اشکالات آن راهنمای نمایند. در نهایت بر خود لازم می‌دانیم از تمامی کسانی که در امر تهیه و به‌شمار رسیدن این کتاب مساعدت نمودند خصوصاً جناب آقای دکتر مجید رستمی و کلیه کارکنان انتشارات موجک که امکان چاپ و نشر این کتاب را فراهم آوردند صمیمانه تشکر و قدردانی نماییم.

مریم خسروی - سیما قزلباش

بهار ۱۳۹۷